

MLADO JUTRO

Št. 29.

V Ljubljani, dne 21. julija 1940

Leto XI.

V BOJU ZA PRAVICO POVEST S SLIKAMI

Bobby in Rdeči jelen sta vedela takoj, kaj vsebuje steklenica: žganje! Skušnja je pokazala, da je alkohol najnevarnejša pijača za Indijance, sovražnik, ki jim je s svojo zahrbtno mamljivostjo stregel neusmiljeno po njih življenju in jim pretil s popolno propastjo; zaradi tega je bil uvoz katerekoli alkoholne tekočine v zaščitene in edino Indijancem namenjene naselbine že dolgo najstrožje prepovedan. »Tako, Črni volk je torej tisti lopov,« je začudeno vzkliknil Rdeči jelen, »ki še

vedno tihotapi žganje.« Pripovedoval je nato Bobbyju, da sta njegov oče in on že nekaj časa slutila, da se nekaj takega dogaja, vendar doslej nista mogla dobiti za svoj sum prepričljivih dokazov.

Nenadoma je zmotil njun pogovor rezek, grob glas: »Stojta, lopova! Sedaj sem vaju končno vendar enkrat ujel? Ostanita popolnoma mirna, pri najmanjšem gibu streljam!« Začudena sta se obrnila in pred njima je stal orožnik Steve Blair in držal proti nji-

ma naperjen težek samokres. Mereč zaničljivo Bobbyja, ki je držal še vedno v rokah skrivnostno steklenico, je še dodal: »No, prijateljček, meni se je že dolgo dozdevalo, da se mora za tvojim prijateljstvom s temle rdečečočcem nekaj kriti! Toda sedaj me ne boš več ukanil! Obema napovedujem v imenu zakona aretacijo zaradi tihotapljenja žganja!«

Steve Blair je bil godrnjav in neprijeten možak, ki mu nihče v okolici ni bil prav posebno naklonjen. Ker pa je bil čuvar postave in se sedaj na tem ni dalo ničesar spremeniti, mu je Bobby zavoljo tega mirno odvrnil: »Ti sodiš

zadevo ravno narobe, Blair. Rdeči jelen in jaz sva rešila Črnega volka smrti v razbesneli vodi in ko sva ga srečno spravila na varno obalo, sva našla v njegovem oprtniku to steklenico.« Pri teh besedah je planil Črni volk pokonci, kakor da bi ga pičil gad. »Bledo lice laže!« je siknil zamolklo, »moj čoln se

je res razbil sredi reke, toda jaz sem sam splaval na obalo. Videl sem, kako je mladi Packard sam dal Rdečemu jelenu steklenico, nakar sta me pobila na tla, da bi mi tako preprečila izdati ju. Tu si lahko sam ogledaš rano, ki sta mi jo prizadejala! Evo, poglej moje čelo!«
(Dalje prihodnjic)

IZ KRAJEV, KJER ŽIVIJO SLOVENCİ

A. Š:

Večni popotnik

Tolminski motiv

Ko je nesel Kristus križ na goro Kalvarijo, se je za hip ustavil ter hotel prisloniti težko breme na malo čev-

ljarjevo bajto ob poti, da bi si oddahnil. Čevljar to vidi, se znese nad Zveličarjem in ga odpodi. Bog ga je za to njegovo negostoljubnost hudo kaznoval. Vse dni do konca sveta mora potovati, nikjer se ne sme ustaviti, nikjer odpočiti.

Ljudje mu pravijo večni popotnik ali večni čevljar in so ga baje videli že na mnogih krajih. Pred davnim, davnim časom je prišel skozi Tolmin in se napotil proti Modreju. Na Dobravah je pasel pastir. Ta ga je videl in ga takoj spoznal po zakrpani suknji, ki so jo tkali še stari jeruzalemski suknarji ob času Poncija Pilata. Bila je le še krpa na krpi. Imel je dolgo sivo brado, čez ramo pa oprtano pisano popotno torbo. Rad bi se bil ustavil, a se ni smel. Stopajoč po poti, je pastirju mi-

mogrede povedal tole:

»Ko sem šel prvič skozi te kraje, ni bilo še nikjer nobene hiše in vasi, nikjer žive duše. Tudi polj in cest ni bilo, temni gozdovi so se razprostirali povsod. Sedaj hodim v drugič in je vse

izpremenjeno. Tudi v tretje še pridem. Takrat se bodo zopet razprostirali le temni gozdovi, brez vasi in ljudi. Vse bo, kakor je bilo poprej.«

To je v naglici izgovoril in šel dalje.

Svetoslav Minkov:

Striček mesec

V neki knjigarni je stala visoka steklena omara. V tej omari so tiho in mirno živeli najrazličnejši predmeti. Bili so to črnilniki, peresniki, radirke, svinčniki in noži, steklenice in majhne rdeče punčke nasmejanih lic in kaj še vse drugega! Skratka, človek je tu mogel najti vse, kar se prodaja v knjigarnah.

Prav zdajle kajpada moram povedati, da je v stekleni omari ležal z vsemi drugimi predmeti tudi en sam čudovit svinčnik, zaprt v tesno škatlo iz lepenske — čudežen dolg svinčnik z ostro konico.

Če bi slučajno prišel ta svinčnik v vaše roke, draga deca, bi prav gotovo narisali z njim nekaj nad vse krasnega: kakšno hišico, kakšno račko ali pa cvetlico. Toda svinčnik ni maral čakati, da pridete v knjigarno in ga kupite, sklenil je, da bo šel sam po svetu in postane umetnik brez vaše pomoči. Kako se je to zgodilo in kaj je bilo pozneje — to boste zdajle izvedeli. Le odprite ušesca in dobro poslušajte, da boste lahko pozneje pripovedovali vso to povest od začetka do konca onim, ki je ni so slišali.

In tako je nekega večera naš svinčnik, ki ga bomo odslej imenovali striček Mesec, ker je imel na enem koncu vrezan majhen zlat polumesec, poskočil v svoji škatli in zaklical:

»Taki modrijani, kakršen sem jaz, se ne dajo zapirati v steklene omare! Pobegnili bom in šel iskat sreče po širokem svetu!«

Ko je to izgovoril, je padel stric mesec iz škatle in se zadel ob kupček vodenih barvic, ki so se glasno razletele

na vse strani in zbudile ostale predmete v stekleni omari.

»Kaj, ali je potres?« je prestrašeno vprašala punčka, ko se je postavila na noge in razgrnila papirnat šotor.

»Ali se je nemara vtihotapil kakšen tat?« — je dejal kompas in se tako razkoračil, da se mu je iglasti vrh zabodel v debelo sivo brisalko.

»Oh, oh, kdo me je zbodel!« je zastokala brisalka, se prevrnila od bolečine in udarila zamašek stekleničice s tusem.

Cink! Cink! Cink!« je po kitajsko zapela stekleničica, ki mu je zamašek polletel tja do nasprotnega konca omare, kjer je dremala velika steklena sova.

»Policija!« je iz vsega grla zapiskal železen revolver, ki je hotel napraviti red in mir.

Tedaj se je naš junak, striček Mesec, naslonil na stekleno steno omare in izpregovoril naslednje modre besede:

»Pomirite se, predragi prijatelji! Ni potresa, noben tat se ni vtihotapil k nam. Nocoj odhajam na dolgo pot in v temi sem se iz nepredvidnosti zadel ob kupček vodenih barv, ki so zakriville ves ta šum. Vedite, da nočem več izgubljeni časa v tej majhni knjigarni, kjer me najbrže nihče ne bo kupil. Zaradi tega sem sklenil oditi po svetu kot svoboden umetnik, da se radujem v življenju in narišem vse, kar je lepega. V mojih slikah bo vse sonce, ptički in cvetje in metulji. Če boste kdajkoli slišali, da sem postal slaven in so me nagradili z medaljo, se poveselите iz vsega srca, dragi moji prijatelji, da ste bili vredni ležati v isti omari z mano!«

Predmeti v omari so se začeli premikati, zaslišalo se je šepetanje, nekaj je

zaškripalo in zapokalo, električna luč je zasvetila in glej, velika sova iz črnega stekla, ki je doslej spokojno dremala, je zakašljala, si važno kakor kakšen profesor popravila očala in s hripavim glasom zaklicala:

»Dragi striček Meseč! V imenu vseh tvojih dosedanjih sstanovalcev v stekleni omari ti želim srečno pot in vse

da si ne polomi konice in električna luč mu je posvetila proti vratom, in nekaj sekund pozneje je bil svinčnik že zunaj.

Vso noč je prebil Mesec na hladnem pločniku. Trepetal je od mraza, a moral je potrpeti. Sele ko je zjutraj posijalo sonce in s toplimi žarki ogrelo zemljo, je prišel malo k sebi in se raz-

najboljše v tvojem novem življenju! Bodi pogumen in glej, da boš narisal sonce z rogovi in s papriko v ustih, kajti sonce je moj največji sovražnik! Živijo!»

»Živijo!« — so ponovili vsi predmeti v omari in se začeli poslavljati od Meseča. Celo debela siva brisalka je pozabila na večno sovražstvo, se mu vrgla okrog vratu in ga začela solznih oči poljubljati.

»Oprosti mi, če sem te časih jezila!« mu je rekla. Hotela sem le brisati tvoje pisanje. Takšen je pač moj posel!«

»Odpuščam ti!« — je velikodušno odvrnil striček Mesec in ko se je še enkrat priklonil pred starimi prijatelji, je nalahko privzdignil pokrov omare, se pazljivo spustil po steni navzdol,

gibal. Okoli njega so hodili ljudje, toda nihče ga ni opazil.

»Pozabil sem vzeti blok,« je pomislil Mesec sam pri sebi. »Nič zato, bom pa risal po stenah hiš.«

In zagledal se je v drevo, ki mu je stalo nasproti in ki so mu po vejah prepevale ptičke.

»Glej, kakšno srečo sem imel! Ves dan mi bo šlo vse po sreči!« je nena doma zaklical neki glas in naš junak začuti, da se ga je nekdo dotaknil in ga dvignil visoko v zrak.

Neznani človek je držal Mesec v svojih rokah. Bil je prodajalec zelenjave in je baš potreboval svinčnik. Položil je potepuha v svoj žep in krenil dalje, porivaše pred sabo voziček, poln krompirja in čebule.

Morda je minila ura, morda dve — kdo bi vedel, tedaj je vzel prodajalec Mesec iz žepa, odprl umazan zvezek in hotel nekaj zapisati vanj. Mesec je vzdihnil in konica se mu je zlomila, človek pa vzame iz žepa nož in ga ponovno priostri, kajpada ne tako kakor delajo to v knjigarnah, temveč povsem grobo. Nato je naš mučenik spet izgubil v prodajalčevem žepu.

»Ne, pobegnil bom! Risati moram sonce!« si pravi striček Mesec, preluknja gospodarjev žep in skoči na pločnik.

Pa kmalu ga je našel drugi človek, ki ga je pobral in priostril. Mesec pa je pobegnil tudi od njega, pa kmalu ga je našel tretji gospod, potem četrti, peti in tako naprej. In vsak ga je ostril, da je postajal vse manjši.

»Moj bog, kdaj bom lahko risal sonce, ptičke, metuljčke? Ničesar ne bo ostalo od mene!« je vzdihoval ubogi svinčnik.

In res je čez nekaj dni postal Mesec povsem neznamen. Od lepega dolgega svinčnika, ki je hotel postati slaven in dobiti medaljo, je ostal le čisto majhen košček.

Zadnji človek, ki se ga je poslužil, je bil neki mesar. Ta ga je pobral s svojimi od krvi umazanimi prsti in ko je napisal nekaj številčk, ga je vrget na smetišče.

Da, takšen majhen svinčnik ni bil več za rabo!

In prav tu se konča povest o Meseču, kdor je ni razumel, naj jo prebere še enkrat.

Feigel, dijakinja:

Naša muca

Mična
gospodična,
je naša muca »Vrtoglavka«.
Na povelje prede,
se vsede,
dvigne tačko in zamijavka. —

Rep privzdiga,
z ušesi miga,
smrček zadovoljno viha.
Po navadi,
brke gladi,
tu pa tam zakiha.

Postnih dni,
se ne drži,
vodo bistro pije.
Prej svoj plen,
pokaže vsem
in šele na to zaužije. —

Za svoj rod,
pa povsod,
se neustrašeno postaja
po renčanju
in krempljanju,
umakne se sovražnik krvavi. —

Dasi sita,
žre s korita,
tudi s psom in piščanci rada.
Brez zavisti,
v družbi isti,
prava sloga vlada. —

A. Francevič:

Liubljanici ob Jadranu

Moj mali Mičo v morje meče
zelene bogomoljke,^x
da bodo več imeli sreče
koščaki raki, rakci-školjke.

Marlenka mesi pa kolače
iz najdrobnejše mivke,
kolače mesi in pogače
za sladokusce, dobroživke.

Marjanček nemi v baru služi,
poji rdečekožce:
liker zajema v slani luži,
kozarce polni z njim in krožce^{xx}

Kapetan Urh iz mirne lokve
krepko vesla v Podvige,
nazaj pritrese sladke smokve.
otroci pa reko jim — fige.

Tako godi se v Jadniku,
dan jadrno poteče.
Odbila osem je v zvoniku,
ko »lahko noč« poslednji reče.

^xBogomoljka, hinavka, zahvalibogca
= velika kobilica,
^{xx}kravža, kroža = kupa, velika čaša.

Nekoč je živel...

Nekoč je živel človek, ki je bil vse življenje drugim v nadlego in spotiko. Ko je umrl, je potrkal na nebeška vrata, sv. Peter pa ga je odpeljal k božji sodbi.

»Povej, kakšna so tvoja dobra dela!« ga pozove Bog.

Dobra dela? Kje naj jih le vzame, ko se niti enega ne spominja? Skloni glavo ter molči.

»Človek božji,« se čudi sv. Peter, »da čuješ tvoje rojake, kadar stojijo tule, kako postanejo zgovorni, če nanesse pogovor na njih zasluge. Vsi so delili miloščino, sipali so dobrote na desno in levo, si rosili čelo ali vsaj brusili jezik za to ali ono koristno stvar. Le ti mi prideš sem gori in molčiš. Kaj pa si bil prav za prav svoj živ dan?«

»Potepuh.«

Bog ga gleda pol strogo, pol prizanesljivo. Žal mu ga je. Vzame Knji-

go usode, poišče list, bere in vpraša:

»Ali nisi tega in tega dne počival ob tem in tem potoku?«

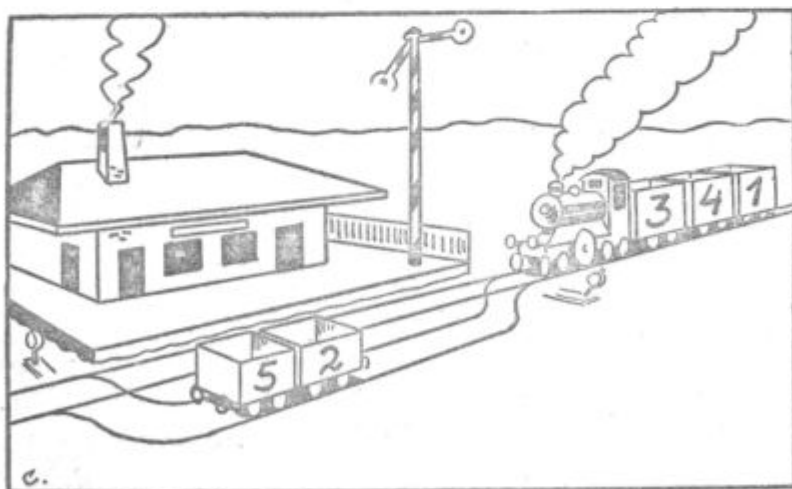
»Že mogoče, večkrat sem hodil ondi, tudi počival sem rad, najraje ob potoku, kjer sem se hladil ob vročih dnevih.«

»Nekoč si zapičil pri vodi vrbovo palico, ki si jo bil malo prej urezal ob poti. Tu si jo pozabil, da je odgnala in se ukoreninila. Iz nje je zrastle mogočna vrba, ki je upogibala veje nad vodo. Dogodilo se je, da je ob povodnji potok grozovito narastel. Pobesneli valovi so odnašali vse, kar so dosegli. Reven drvar je stal ob vodi in lovil drva. Naenkrat se mu spodrsne in pade v vodo. Resno ga pograbiijo valovi ter vlečejo s seboj. Že mu bije zadnja ura, tedaj pa priplava mimo one vrbe ter se pograbi za veje.

Ali ne vidiš, da si rešil človeka? Kar je še več vredno, si rešil z njim še šest otročičev, ki jim je bil rednik in skrben oče, stradanja in sirotinstva.«

Tako je bilo zapisano v Knjigi. Zato ni kazalo drugače, kakor da so potepuha pustili v nebеса.

Zanimiva premikalna naloga

Tovorni vlak je pripeljal na postajo. Na drugem tiru stojita dva vagona, ki ju mora vlak odpeljati s seboj. Premikalni mojster je dobil povelje, naj sestavi vlak tako, da bodo vagoni pripe-

ti na lokomotivo v zaporednem redu. torej takoj za lokomotivo mora biti vagon označen s številko 1 in nato vagoni s številkami 2, 3, 4, 5. Kako bo to najhitreje opravil?

JUTROVČKI

PIŠEJO ...

Dragi stric Matic! Najpreje se Ti prav lepo zahvalim za nagrado, katera me je zelo razveselila. Zato sem sklenila udeležiti se ponovnega natečaja »Kaj bi rada postala, ko bom velika?« Želim in zamišljam si: Na obronku zelenega gozda ob bistrem potočku v vrstu dišečih rožic malo hišico, v kateri bi kraljevala svoji družinici. Učila bi male otročičke ljubiti lepo našo domovino. Saj starši ljudski pregovor pravi: »Ljubi svojo domovino in domovina Ti bo vračala!« Zdravo! drag, stric Matic.

Elica Resman, dij. II. mešč. Sv. Florijana ul. št. 22.

Dragi stric Matic! Hočem Ti napisati, kaj bi najraje postala ko bom velika, kakor si želel. Povem Ti, da bi najraje postala profesorica za risanje. Rišem zelo rada, a tudi moja roka ni trda za to reč. Velikokrat pravim mami, ako bom smela postati profesorica risanja. Mami mi pa reče, če se boš vedno dobro učila, boš dosegla ta poklic in zato se vedno učim, a se ne učim samo zato, da bi postala profesorica, učim se tudi zato, da bi se kaj naučila. Pa Te prosim, da mojega pisemca ne vržeš v koš. Lepo Te pozdravlja s sokolskim pozdravom Zdravo!

Vičič Marjanca, učenka 3. razr. III. drž. dekliške lj. šole kraljeviča Andreja v Ljubljani Sp. Šiška.

Dragi stric Matic! Danes sem se drugič oglasila v »Mladem Jutru«. Najzanimivejši poklic se mi zdi zdravnik. Rada bi postala zdravnik. Za danes dosti, drugič pa kaj več! Te pozdravlja

Anka Jamnik, dij. I. razr. gimn. Trubarjeva 2-II.

Dragi stric Matic! Kako preživljam počitnice? Komaj in komaj čakam, da se prično tako zaželeni počitnice. V počitnicah grem s svojimi starši na planino. Vsak dan sem zunaj v naravi, katero obseva zlato sonce. V planinah vlada veselje, mir, sreča in zadovoljstvo. Tu in tam se sliši žvrgolenje ptic in vriskanje nerazvajenih, skromnih pastirjev. Tudi petje veselih turistov se razlega po vsej planini. Najbolj pa me veseli, ako lahko utrgam kakšno preprosto planinsko cvetko. Zatakнем si jo za nahrbtnik in veselo nadaljujem svoj pot.

Toda cele počitnice nisem v planinah, ampak grem tudi kam drugam. Tudi do-

ma sem nekaj časa, kajti med letom sem v Mariboru, kjer hodim v šolo, moj dom pa je v Prevaljah. Doma gojim razne sporte, kakor na primer namizni tenis in kopanje. Tudi »Mlado Jutro« pridno prebiram in poslušam radio. Zlasti me veseli petje kmečkih fantov, ki pojejo lepe slovenske narodne pesmi.

Vsak četrtek in ponedeljek hodim k sokolski telovadbi. Imamo vestno voditeljico sestro Marijo Pevec. No, dragi striček, opisala sem Ti preživljanje mojih počitnic. Pa še v Prevalje pridi malo pogledat. Boš videl, kako lep nov sokolski dom imamo in kako lepa je koroška zemlja. Zdravo!

Vera Pernuš, učenka II. b. razr. II. drž. realne gimn. Maribor. Doma sem v Prevaljah št. 81.

Kaj bom postala, ko bom velika. Ko bom velika bom postala učiteljica. Pri mami pa bi ostala, dokler se živi. V šoli bi najraje učila deklice. Toda pridne, ne porodne. Ko bi bila stara, bi zapustila šolo.

Premru Majda, uč. III. razreda Lichtensturn, Ljubljana, Komenskega ul. 26.

Dragi stric Matic! Najzanimivejši poklic se mi zdi poklic letalskega častnika. Ko bom velik, bi rad stopil v vrste naših junaških letalskih častnikov. Tako bi najlažje branil in čuval kralja in našo lepo domovino Jugoslavijo! Lepo Te pozdravlja

Schönlieb Oton, dijak I. razr. III. drž. realne gimnazije v Ljubljani.

Dragi stric Matic! Tudi jaz se oglasim na Tvoj novi natečaj. Povedati Ti hočem, kateri poklic se mi zdi najzanimivejši. Zdravniški poklic se mi zdi najlepši in najzanimivejši. Ko bom velika, bi rada postala profesorica. Posebno zgodovina me hude zanima. Zdaj Te pa s sokolskim pozdravom Zdravo pozdravljam

Marica Štok, uč. I. razr. višje nar. šole v Laporju, Zobjek čuv. 379 pri Slov. Bi-strici.

Dragi stric Matic! Leto dni Ti že nisem nič pisala. Zdaj ko imam čas, sem se odločila za novi natečaj. Zelo me veseli, zato bi rada postala učiteljica glasbe in petja. Letos se bom začela učiti klavir. Sedaj bom šla v peti razred osnovne šole. Stara sem 10 let, pa se še bojim Tvojega požrešnega koša, ki ni nikoli sit. Te srčno pozdravlja

Tanko Majda, Društvena ul. 18, Moste-Ljubljana.

Dragi stric Matic! Kakšen poklic Vas najbolj zanima, vprašaj, dragi stric Matic, svoje Jutrovčke, gradeče bajne gradove v oblake. Dobro, Tebi in vsem prijateljem

Jutrovčkom (samo brezsrčnemu košu brez dna ne) razodenem svojo srčno željo: postati hočem pilotka. Da, pilotka! To je moj cilj, moja srčna želja. Da bi se kakor svobodna ptička pognala med bele oblake, v sinje višave, v brezkončno vsemirje, igrajoča se z zlatimi sončnimi žarki. Takrat bi bila srečna, takrat bi vriskala moja duša. Ali ne misli stric Matjaž, da bi se kdaj postopila sejati smrt iz višav, da bi bila kriva smrti nedolžnih ljudi, tega pač nikdar. Pa že rajši kar ostanem na zemlji in se nikdar ne učim letalstva. Ali ne strček! Tega pisma pa le nikar ne vzi v Tvoj požrešni koš, sicer se nič več ne oglasim, nikar že razodenem svojih skrivnosti. Zdravo! Tvoja

Milena Janša, dijakinja (zdaj na počitnicah v pokoju) I. d. r. mešč. šole Hrušica pri Jesenicah, Gorenjsko.

Lisnica uredništva

Vičič Marjanica. Knjigo smo Ti poslali na upraviteljstvo šole, ker nisi navedla v pismu zasebnega naslova. Tudi nekaterim drugim nagajencem, ki nam niso poslali naslovov svojih stanovanj, smo poslali nagradne knjižice na upraviteljstvo šole. Zglašite se tam!

★

Postojnski. Prispevke, ki so bili namenjeni odraslim sem oddal uredniku ponedeljske izdaje »Jutra«. Potrpite malo! Nekaj rokopisov, prikladnih za naš list, pa že v tiskarni čaka objave. Pozdravljeni!

★

Prejeli smo zadnjo številko »Odmev«, dijaškega lista II. drž. real. gimn. v Mariboru, ki ga ureja dijak Pahič Stanko. Številka je pestra in dobro urejevana. Razen agank in pesmi beremo prispevke Adamiča Iga, Pahiča Stanka, Mülleria Edmonda in Kovareve Vere. Posamezna številka stane samo 1.50 din. Želimo nadarjenim mladim sotrudnikom mnogo uspeha!

★

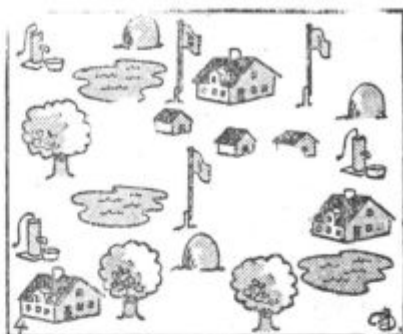
M. de G. K. Bačka: Iskrena hvala! Podarjeni letnik smo poslali Živi in Tanji v Maribor. Ko dobimo njuno zahvalo, jo objavimo.

Rešitev križanke

Vodoravno: 4. Maribor; 7. katékizem; 8. zapeček.

Navpično: 1. satan; 2. liker; 3. vozeli; 4. maz; 5. rep; 6. bič.

Tri posestva

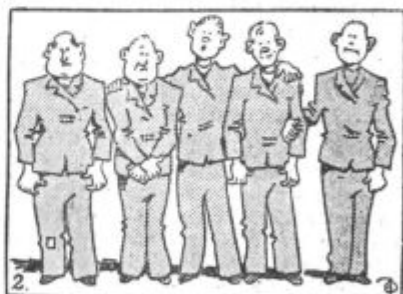

Dobro si oglejte zgornjo sliko, potem pa potegnite dve ravni črti in razdelite pokrajino v tri posestva. K vsakemu posestvu spada vodnjak, hiša, gospodarsko poslopje, senik, drošč za zastavo, drevo in ribnik.

Kdo je tat?

Ko so zaklicali ljudje na pomoč, jo je tat jadrno ubral čez zid. Stražnik, ki je prihitel na klice preplašenih vaščanov, je samo še videl, kako se je tat pognal na zid in skočil na drugo stran.

Drugi dan so privedli na stražnico pet možakov, ki so bili osumljeni vloma. Stražnik, ki je imel prejšnji dan službo, je vstopil, pregledal može in takoj stopil k drugemu v vrsti z besedami: »Ta je sinočnji tat, gospod komisar!«

Kako je mogel spoznati tatu?